

STRATEGIE BEZPIECZENSTWA W SOSW

STRATEGIE DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I ZAPOBIEGAWCZYCH ORAZ INTERWENCYJNYCH WOBEC UCZNIÓW/WYCHOWANKÓW SPECJALNEGO OŚRODKA SZKOLNO – WYCHOWAWCZEGO W ZAMOŚCIU

W Ośrodku obowiązują następujące zasady sprawowania opieki nad uczniami w trakcie zajęć obowiązkowych i pozalekcyjnych:

1. Wszystkie zajęcia muszą się odbywać pod nadzorem nauczyciela lub osoby do tego uprawnionej.
2. Przed każdymi zajęciami nauczyciel zobowiązany jest do sprawdzenia czy warunki nauki i pracy nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia i życia uczniów.

Procedury dotyczące przeciwdziałania przemocy rówieśniczej

1. Prowadzenie corocznej diagnozy czynników ryzyka i chroniących, również w aspekcie określenia zakresu i rodzaju problemu związanego z przemocą wśród uczniów, a następnie ewaluowanie szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego w oparciu o uzyskane wyniki diagnozy.
2. W statucie i szkolnym programie wychowawczo – profilaktycznym opracowane są ogólnoszkolne zasady oczekiwania wobec zachowania uczniów i konsekwencje (sankcje) za ich nieprzestrzeganie.
3. Oddziaływaniami objęci są również rodzice, których edukuje się na temat obserwowania niepokojących objawów, mogących świadczyć o doświadczaniu przemocy i możliwych sposobach reagowania, w tym prawnego.

INTERWENCJE W SYTUACJACH:

AGRESJA I PRZEMOC RÓWIEŚNICZA

Należy reagować na każdą sytuację związaną z agresją i przemocą.

1. Doraźne sytuacje wymagają szybkiej i zdecydowanej interwencji nauczyciela/wychowawcy/specjalisty.
2. Działania powinny być konsekwentne.
3. Ważne jest, aby wykazywać troskę o dobro ucznia - dotyczy to zarówno ofiary jak i sprawcy.
4. Nie należy potępiać ucznia, ale wskazywać na jego zachowania, których nie aprobujemy i wyrażać swoją niezgodę na stosowanie agresji i przemocy.
5. Każdą sytuację należy wnikliwie przeanalizować.
6. Konieczne jest współdziałanie z innymi nauczycielami, specjalistami i udzielanie sobie nawzajem wsparcia.
7. Należy zapewnić uczniom uczestniczącym w sytuacjach związanych z agresją, przemocą pomoc psychologiczno-pedagogiczną (wyjaśnienie zaistniałej sytuacji, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa, rozładowania negatywnych emocji).
8. Jeżeli świadkiem zdarzenia jest uczeń, należy jak najszybciej powiadomić dorosłego pracownika szkoły, informując także o swoich podejrzeniach, że któryś z uczniów doznaje przemocy. Jeśli zdarzenie jest niebezpieczne, a w pobliżu nie ma nikogo dorosłego, bezzwłocznie należy zadzwonić pod numer alarmowy 112.

Osoba podejmująca interwencję

powinna:

- reagować stanowczo,
- mówić prosto i jasno,
- traktować sprawcę jako osobę, która może sama wziąć odpowiedzialność za swoje czyny,
- jeśli to konieczne to użyć tylko tyle siły, ile potrzeba np. do rozdzielenia bijących się uczniów,
- szanować ucznia (mówić o zachowaniu, nie o osobie);

powinna unikać:

- agresji fizycznej,

- agresji słownej (nie obrażać, nie zawstydzać, nie oceniać ucznia, nie stosować komunikatów „TY”),
- okazywania niepewności,
- długich monologów i moralizowania,
- wchodzenia w rolę sprawcy, by mu pokazać co czuje osoba poszkodowana.

W sytuacjach wzmożonego pobudzenia psychoruchowego ucznia, wystąpienia zachowań agresywnych zagrażających zdrowiu i życiu jego i innych uczniów - nauczyciel podejmuje stosowne działania zapewniające bezpieczeństwo uczniom: dąży do odizolowania od siebie zaangażowanych w konflikt stron, po wyciszeniu zachowań trudnych stara się samemu lub z pomocą innych nauczycieli, pedagoga, psychologa dążyć do pogodzenia stron. O zaistniałej sytuacji wychowawca informuje rodziców obu stron.

Interwencje nauczyciela/ wychowawcy należy odnotować w dokumentacji szkolnej (dziennik, zeszyt uwag, teczka osobowa wychowanka, karta przebiegu interwencji).

Procedury dla rodziców uczniów doświadczających przemocy

1. Dziecku okazuje się bezgraniczne zrozumienie, nie komunikując mu, że mogło przyczynić się swoim zachowaniem do tego, że stało się ofiarą zachowań przemocowych, a podkreślając, że to zachowanie sprawcy jest nieakceptowane.
2. Rodzice informują szkołę jeśli ich dziecko jest ofiarą lub sprawcą przemocy rówieśniczej, aktywnie współpracując z personelem w celu rozwiązania problemu.
3. W przypadkach, gdy dziecko stało się poszkodowanym zachowaniem, które ścigane jest z oskarżenia prywatnego, rodzice podejmują po sugestii szkoły właściwe kroki prawne.

PRZEMOC DOMOWA (krzywdzenie dziecka w rodzinie)

1. W przypadku uzyskania przez pracownika szkoły podejrzenia, że uczeń jest krzywdzony lub zaniedbywany przez rodziców, ma on obowiązek przekazania tej informacji dyrektorowi Ośrodka i sporządzenia notatki służbowej. Oznakami przemocy mogą być dostrzeżone przez nauczycieli (zwłaszcza wychowania fizycznego) lub pielęgniarkę szkolną ślady pobicia, unikanie sytuacji odsłaniania ciała przy przebieraniu się, noszenie długich rękawów/nogawek bez względu na warunki pogodowe itp., ale też dostrzegalne zmiany w zachowaniu się ucznia, w tym sytuacji dydaktycznej (pogorszenie ocen, gorsza frekwencja).
2. Pedagog/psycholog szkolny organizuje spotkanie z rodzicami ucznia, którego podejrzenie dotyczy, przekazując im uzyskane informacje, dostępne formy pomocy dla rodziny w kryzysie oraz w przypadku potwierdzenia zgłoszenia, o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia ucznia do odpowiedniej instytucji (prokuratura/ Policja; sąd rodzinny; procedura „Niebieskie Karty”; ośrodek pomocy społecznej). Spotkanie jest protokołowane przez wychowawcę klasy/pedagoga/psychologa.
3. Jeśli zgłoszenie potwierdziło się, a sprawcą jest jeden z rodziców, w obecności drugiego z rodziców, innej osoby najbliższej dla ucznia lub pełnoletniej osobie wskazanej przez ucznia, wychowawca klasy, nauczyciel znający sytuację, pedagog lub psycholog szkolny wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”, wypełniając formularz „Niebieska Karta – A”, a formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje rodzicowi, osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez ucznia. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” szkoła niezwłocznie przekazuje przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w terminie nie później niż 5 dni roboczych od wszczęcia procedury. Kopię wypełnionego formularza pozostawia się w szkole.
4. Ponadto dyrektor Ośrodka lub osoba wyznaczona może poinformować inną instytucję spośród wskazanych (prokuratura/Policja; sąd rodzinny; procedura „Niebieskie Karty”; ośrodek pomocy społecznej), w zależności od zdiagnozowanego typu przemocy, a dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tej instytucji.

5. Całość podjętych działań dokumentowana jest w formie protokołów i notatek służbowych, które udostępnione są na żądanie instytucji prowadzącej postępowanie karne. Tworzona jest także karta przebiegu interwencji.
6. W sytuacji stwierdzenia, że zgłoszenie jest bezzasadne i nie dochodzi do krzywdzenia ucznia, dyrektor Ośrodka lub inna osoba uczestnicząca w spotkaniu, sporządza notatkę z zakończenia procedury, przy czym zlecone zostaje dalsze obserwowanie sytuacji ucznia.
7. W przypadku braku współpracy ze strony rodziców, niewywiązywania się z założeń planu pomocy, unikania kontaktu z pracownikami szkoły, dyrektor pisemnie wnioskuje do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną, przekazując poczynione ustalenia.
8. Pedagog lub psycholog szkolny opracowuje plan wsparcia ucznia, w którym zawarte zostają wskazania dotyczące podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa, oferowane uczniowi i jego rodzicom formy wsparcia psychologiczno - pedagogicznego i informacje o skierowaniu ucznia/rodziny do specjalisty spoza szkoły.
9. W przypadku, gdy uczeń doświadcza przemocy ze strony osoby najbliższej z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego i/lub zagrożone jest jego życie i zdrowie, powoływany jest przez dyrektora Ośrodka zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi dyrektor lub wicedyrektor Ośrodka, wychowawca, pedagog, psycholog szkolny i pielęgniarka szkolna:
 - a) zespół interwencyjny zapewnia bezpieczeństwo uczniowi i odseparowuje go od rodzica podejrzanego o krzywdzenie, jednocześnie alarmowo powiadamiając Policję, w której kompetencjach leży dalsze postępowanie;
 - b) opracowywany jest plan pomocy uczniowi;
 - c) w przypadku otrzymania wniosku o udzielenie informacji o uczniu od uprawnionej przepisami instytucji (sąd rodzinny, sąd karny, Policja, ośrodek pomocy społecznej, zespół interdyscyplinarny, grupa diagnostyczno – pomocowa), dyrektor Ośrodka jest zobowiązany do przygotowania takiej informacji.

KRZYWDZENIE UCZNIĄ PRZEZ PRACOWNIKA SZKOŁY

1. Osoba, która uzyskała informację, że uczeń jest krzywdzony przez pracownika szkoły, przekazuje ją dyrektorowi Ośrodka, pedagogowi, psychologowi lub innej osobie wyznaczonej do zgłaszania incydentów wraz ze sporządzoną notatką służbową. Notatka służbowa może mieć formę pisemną lub elektroniczną.
2. W przypadku, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie ucznia, niezwłocznie przez osobę ujawniającą krzywdzenie powiadamiana jest alarmowo Policja, a w zgłoszeniu podawane są dane osoby zgłaszającej, dane ucznia oraz dane osoby podejrzanego o krzywdzenie, a także wszystkie znane fakty w sprawie. Osoba zawiadamiająca w tej sytuacji wypełnia również kartę przebiegu interwencji.
3. Dyrektor Ośrodka natychmiastowo odsuwa pracownika od wszelkich form kontaktu z uczniami (nie tylko pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy i wzywa osobę, której dotyczy zgłoszenie na rozmowę wyjaśniającą, w której uczestniczy pedagog lub psycholog szkolny i wychowawca ucznia, protokołujący przebieg spotkania.
4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony pedagoga, psychologa lub wychowawcy ucznia, osoba ta nie uczestniczy w spotkaniu, o którym mowa w ust. 3.
5. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora Ośrodka, działania interwencyjne prowadzi Rzecznik Praw Ucznia.
6. Podczas spotkania omówiona zostaje sytuacja ucznia i zasadność podejrzeń, a także wypracowany zostaje sposób postępowania w tej sytuacji. W protokole ze spotkania zawarte zostają opracowane wnioski i postanowienia.
7. W przypadku potwierdzenia podejrzeń informuje o zdarzeniu rodziców ucznia krzywdzonego oraz pisemnie odpowiednie służby (Policję/ prokuraturę), składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa. Opracowywany jest plan wsparcia ucznia, z którym zapoznawany jest uczeń i jego rodzice.
8. W przypadku ustalenia, że zachowania pracownika związane są np. ze stosowaniem krzyku w kierunku ucznia, albo niestosownych komentarzy, dyrektor Ośrodka przeprowadza rozmowę

dyscyplinującą z pracownikiem, a jeśli nie przyniesie ona skutków, podejmuje się kroki zgodne z kodeksem pracy i innymi przepisami prawa.

DZIECKO MOLESTOWANE SEKSUALNIE

Czyny zabronione i przepisy chroniące dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym to m.in.:

- zgwałcenie,
- wykorzystanie seksualne dziecka na skutek jego bezradności i/lub niepoczytalności,
- nadużycie stosunku zależności dziecka od innej osoby lub wykorzystanie krytycznego położenia dziecka w celach seksualnych,
- kontakt seksualny z dzieckiem poniżej 15. roku życia,
- grooming – nawiązywanie z dzieckiem do 15. roku życia kontaktu przy użyciu nowych technologii w celu spotkania i nakłonienia dziecka do obcowania płciowego lub w celu produkowania bądź utrwalania treści o charakterze pornograficznym za pomocą groźby, wprowadzenia dziecka w błąd, wyzyskania błędu albo wykorzystania jego niezdolności do należytego pojmowania sytuacji,
- pornografia z udziałem dzieci.

W sytuacji podejrzenia, że uczeń został pokrzywdzony którymś z wymienionych wyżej przestępstw, należy bezwzględnie zawiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę ucznia.

- Zawiadomienie należy złożyć do instytucji właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa.
- Zawiadomienie składa osoba uprawniona do reprezentowania zawiadamiającej instytucji – dyrektor Ośrodka/wicedyrektor.
- Złożenie zawiadomienia powinno nastąpić nawet bez uzyskania zgody rodziców ucznia pokrzywdzonego. Poinformowanie ich o działaniach instytucji zależy od woli instytucji składającej zawiadomienie.

Wcześniej należy zorganizować spotkanie z rodzicami, którego celem będzie poinformowanie o uzyskanych informacjach lub o zaobserwowanych zachowaniach i wypowiedziach ucznia wskazujących na doświadczenie wykorzystywania seksualnego, a także wskazanie rodzicom miejsc świadczących pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem. Rodziców należy poinformować o obowiązku podjęcia interwencji prawnej i wspólnie ustalić plan pomocy uczniowi (zapewnienie mu bezpieczeństwa, udzielenie szkolnej pomocy psychologiczno - pedagogicznej, ewentualne skierowanie do specjalistycznej placówki wsparcia). W sytuacji podejrzenia, że sprawcą wykorzystywania seksualnego dziecka jest jego rodzic, do udziału w spotkaniu powinien być zaproszony rodzic niekrzywdzący.

INTERWENCJE W SYTUACJACH:

NAGŁA AGRESJA FIZYCZNA / AUTOAGRESJA (zagrożające bezpieczeństwu ucznia/innych osób)

Sposób reagowania dostosowany jest do indywidualnych potrzeb ucznia/dziecka wypracowany podczas oddziaływań wychowawczych w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami.

PODEJRZENIE SPOŻYCIA ALKOHOLU, ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH

Nauczyciel lub inny pracownik przekazuje swoje podejrzenia odpowiednio wychowawcy, pedagogowi, pielęgniarce, dyrektorowi.

1. Uczeń zostaje umieszczony w gabinecie profilaktycznym pod opieką pielęgniarki i drugiego pracownika Ośrodka.
2. O zaistniałym fakcie zostają zawiadomieni rodzice (prawni opiekunowie) ucznia, którzy zobowiązani są do odebrania go ze szkoły.
3. W sytuacji, gdy uczeń znajduje się pod wpływem środków odurzających, a brak jest kontaktu z rodzicami (prawnymi opiekunami) bądź nie zgłosili się do szkoły na wezwanie, dyrektor wzywa lekarza i policję. Lekarz po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia, w porozumieniu

z dyrektorem, podejmuje decyzję o pozostawieniu ucznia w szkole bądź przewiezieniu go do placówki służby zdrowia lub przekazaniu do dyspozycji funkcjonariuszom Policji. O fakcie tym niezwłocznie zawiadamiani są rodzice (prawni opiekunowie).

4. Ucznia należy objąć pomocą psychologiczno – pedagogiczną.
5. Jeżeli powtarzają się przypadki, kiedy uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków - dyrektor powiadamia Policję lub Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich.

POSIADANIE ŚRODKÓW ODURZAJACYCH

1. Odpowiednio, nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor w obecności innej osoby żąda od ucznia oddania posiadanej substancji lub przedmiotu.
2. Nauczyciel, inni pracownicy nie mają prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia.
3. O zachowaniu ucznia niezwłocznie powiadamiani i wzywani do Ośrodka są rodzice (prawni opiekunowie).
4. Odpowiednio nauczyciel, dyrektor Ośrodka wzywa Policję lub Straż Miejską, która dokonuje przeszukania, zabezpiecza znalezione przedmioty bądź substancję.
5. Jeżeli uczeń odda substancję dobrowolnie, nauczyciel zobowiązany jest bezzwłocznie, po odpowiednim zabezpieczeniu, przekazać ją Policji, Straży Miejskiej i sporządzić dokładną notatkę z przebiegu zdarzenia wraz z ustaleniami, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję.
6. Ucznia należy objąć pomocą psychologiczno – pedagogiczną.

POPEŁNIENIE CZYNU KARALNEGO (13-17 LAT)

1. Nauczyciel powiadamia o zdarzeniu dyrektora, psychologa, pedagoga oraz rodziców (prawnych opiekunów) ucznia, który popełnił czyn karalny.
2. Dyrektor powiadamia Policję, celem ustalenia okoliczności zdarzenia.
3. W przypadku nieobecności rodziców (prawnych opiekunów) czynności podejmowane przez Policję lub Straż Miejską mogą odbyć się w obecności: psychologa szkolnego, zawodowego kuratora sądowego, pedagoga specjalnego.
4. Ucznia należy objąć pomocą psychologiczno – pedagogiczną.

ROZPYLENIE / ROZPRZESTRZENIANIE PODEJRZANEJ SUBSTANCJI

1. Nauczyciel, bądź inny pracownik, który zidentyfikował rozpylenie podejrzonej substancji na terenie Ośrodka zgłasza ten fakt dyrektorowi.
2. Dyrektor zawiadamia Policję i Straż Pożarną.
3. Dyrektor podejmuje decyzję o ewakuacji uczniów i pracowników wg Regulaminu ewakuacji.
4. Uczniów uczestniczących w zdarzeniu należy objąć pomocą psychologiczno – pedagogiczną.

POMOC OFIERZE CZYNU KARALNEGO

1. Udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia udzielenia pomocy poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora Ośrodka.
3. Powiadomienie rodziców ucznia.
4. Niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. Udzielenie wsparcia psychologicznego w przypadku obserwowania wystąpienia reakcji stresu u ofiary.
6. Objęcie ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną.

- Policja powinna być wezwana do szkoły, gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji, w których obecność policjanta jest konieczna. Każda, dotycząca uczniów wizyta policjanta powinna być wcześniej zgłoszona do dyrektora Ośrodka.

- W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję.

SAMOWOLNE OPUSZCZENIE KLASY, ŚWIETLICY

1. Nauczyciel, wychowawca klasy, wychowawca świetlicy informuje o zaistniałej sytuacji pedagoga, psychologa, wicedyrektora lub (w przypadku nieobecności tych osób lub niemożliwości z ich strony udzielenia pomocy wynikającej z pełnienia w tym czasie innych obowiązków) sekretarza Ośrodka.
2. Wspierając się nawzajem w/w osoby po zlokalizowaniu ucznia na terenie Ośrodka odprowadzają go do klasy/świetlicy.
3. W przypadku podejrzenia opuszczenia terenu szkoły – wdrażamy poniższą procedurę.

UCIECZKA, SAMOWOLNE OPUSZCZENIE TERENU PLACÓWKI

Po stwierdzeniu nieobecności wychowanka na terenie placówki należy:

1. Powiadomić pedagoga lub psychologa oraz wicedyrektora lub dyrektora Ośrodka, którzy decydują o podjęciu dalszych działań (pkt. 2- 5).
2. Rozpocząć poszukiwania w najbliższej okolicy Ośrodka.
3. Powiadomić telefonicznie Komendę Policji, Straż Miejską, rodziców ucznia.

***Zgromadzić informacje:** dane personalne, krótki rysopis, w co wychowanek był ubrany, godzinę ucieczki, adres rodziców lub opiekunów, należy również zapisać nazwisko osoby przyjmującej zgłoszenie o ucieczce.*

4. Napisać krótkie oświadczenie o okolicznościach ucieczki (wpiąć do dokumentacji wychowanka, zeszyt uwag).
5. W razie braku jakichkolwiek wiadomości o odnalezieniu wychowanka (do 3 godzin) powiadomić Posterunek Policji w rejonie, z którego dziecko pochodzi.

PRZEKAZYWANIE UCZNIÓW/WYCHOWANKÓW SZKOŁA - tzw. INTERNAT - SZKOŁA

1. Uczniowie mieszkający w internacie Ośrodka przyjeżdżają na zajęcia w szkole (wtorek – piątek) pod opieką wychowawców lub pomocy nauczyciela autobusem MZK nr 17 bądź BUS-em szkolnym wg wykazu dowozu wychowanków.
2. Po przyjeździe do szkoły wychowankowie nie posiadający zgody na samodzielne przejazdy pozostają pod bezpośrednią opieką wychowawców internatu do godz. 8.00 (zgodnie z czasem pełnienia przez nich dyżuru). O godz. 8.00 przekazywani są pod opiekę nauczycieli świetlicy bądź nauczycieli uczących zgodnie z planem lekcji.
3. Po zakończonych lekcjach uczniowie wymagający szczególnego nadzoru są odprowadzani przez nauczyciela bezpośrednio do świetlicy.
4. Dojazd uczniów do internatu odbywa się wg Regulaminu Internatu.
5. Uczniowie mieszkający w internacie (nie posiadający zgody na samodzielne przejazdy) wyjeżdżają pod opieką wychowawcy lub pomocy nauczyciela (wg wykazu dowozu wychowanków opracowywanym w danym roku szkolnym) BUS – em szkolnym lub autobusem MZK nr 17 wg rozkładu jazdy MZK.
6. Pełnoletni wychowankowie mający trudności z orientacją w terenie, muszą posiadać pisemną

zgodę podpisaną przez obu rodziców o tym, że w ramach wdrażania do samodzielności mogą powracać do internatu razem z innymi pełnoletnimi wychowankami.

7. Pełnoletni wychowankowie internatu posiadający zgodę na samodzielne przejazdy na trasie szkoła – internat i internat – szkoła na początku każdego roku szkolnego zapoznawani są z zasadami bezpieczeństwa poruszania się po drodze – potwierdzają to własnoręcznym podpisem.

ZASADY BEZPIECZEŃSTWA NA ŚWIETLICY, KORYTARZU SZKOŁY

1. Uczniowie korzystający z zajęć świetlicowych są wpisywani na listę obecności oraz dziennik zajęć świetlicowych.
2. Uczniowie wymagający zwiększonej opieki, korzystający z zajęć świetlicowych przed rozpoczęciem lekcji, są przekazywani pod opiekę nauczyciela na zajęcia lekcyjne przez nauczyciela świetlicy bądź są zabierani ze świetlicy na lekcje przez pomoc nauczyciela.
3. Nauczyciel, wychowawca są zobowiązani kontrolować obecność uczniów. Konieczne jest odnotowanie wszelkich nieobecności, spóźnień, oddaleń i ustalenie ich przyczyny. Odpowiedzialność rozpoczyna się od początku czasu pracy i kończy z chwilą przekazania uczniów rodzicowi, wychowawcy świetlicy.
4. W czasie przerw za dzieci i młodzież są odpowiedzialni nauczyciele dyżurni. Wszelkie zastępstwa obejmują również dyżury.
5. Nauczyciele wychowania fizycznego odprowadzają uczniów po zakończonych zajęciach na boisku, zajęciach na powietrzu do szkoły. W sprawach trudnych, wymagających dodatkowych działań nauczyciele i specjaliści wspierają się wzajemnie w czasie opieki nad uczniami/wychowankami.
6. Wypadki, nagle zdarzenia, zgodnie z regulaminem działania zgłaszamy natychmiast kadrze kierowniczej i dokonujemy ich opisu w dzienniku w zakładce – UWAGI.
7. Jako nauczyciele interweniujemy w każdej sytuacji, gdy zauważymy dziecko pozbawione opieki, oddalające się samowolnie.
8. Kadra kierownicza jest zobowiązana do ścisłej kontroli realizacji w/w ustaleń i odpowiedzialna za ich realizację.

ZWALNIANIE UCZNIÓW Z LEKCJI

1. Ucznia zwalnia nauczyciel odpowiedzialny za organizowanie tych zajęć określając czas nieobecności oraz miejsce pobytu.
2. W przypadku wyjścia poza teren Ośrodka, nauczyciel zwalniający z lekcji umieszcza w pokoju nauczycielskim listę z wykazem imiennym uczestników danej imprezy z podaniem daty, godziny nieobecności na lekcjach co potwierdza własnoręcznym podpisem.
3. Wyjazd poza teren Ośrodka wymaga wpisu w rejestrze wyjazdów, wyjazdów znajdującym się w gabinecie wicedyrektora oraz jego akceptacji przez wicedyrektora Ośrodka.
4. Uczniom zwolnionym należy usprawiedliwić obecność na zajęciach lekcyjnych.
5. Nauczyciele zwalniający biorą odpowiedzialność za bezpieczeństwo danych uczniów.

UCZNIOWIE ZWOLNIENI Z ZAJĘĆ

a/ wychowania fizycznego,

b/ nie uczęszczający na religię

c/ nie uczęszczający na zajęcia wdż

1. Uczeń zwolniony z wychowania fizycznego przebywa pod opieką nauczyciela tegoż przedmiotu na zajęciach ustalonych w środku dnia w tygodniowym rozkładzie zajęć.
2. Uczeń zwolniony z zajęć wychowania fizycznego może być na nich nieobecny na podstawie przedłożonego pisemnie oświadczenia rodzica/prawnego opiekuna na lekcji rozpoczynającej lub kończącej dzień zajęć w szkole. W sytuacji tej rodzic/prawny opiekun ponosi odpowiedzialność

za bezpieczeństwo dziecka.

3. Jeśli decyzją rodzica/prawnego opiekuna uczeń będzie przychodzić do szkoły – opiekę nad nim sprawuje nauczyciel świetlicy. Rodzic/prawny opiekun zobowiązany jest do zapisania dziecka do świetlicy.
4. Przed zajęciami wychowania fizycznego, odbywającymi się poza budynkiem Ośrodka, uczniowie zobowiązani są oczekiwać na nauczyciela w budynku szkolnym.
5. Uczniowie nie objęci nauką religii lub zajęciami z wychowania do życia w rodzinie w czasie trwania tych zajęć przebywają w świetlicy.
6. Jeżeli zajęcia religii, wychowania do życia w rodzinie odbywają się na pierwszej lub na ostatniej godzinie lekcyjnej, a uczeń nie uczestniczy w tych zajęciach, opuszcza Ośrodek za pisemną zgodą rodzica/prawnego opiekuna lub przebywa w świetlicy na pisemnie złożoną przez rodzica/prawnego opiekuna prośbę.

SAMODZIELNE WYJAZDY WYCHOWANKÓW

1. Samodzielne wyjazdy wychowanków, mogą się odbywać po złożeniu pisemnej deklaracji przez rodziców lub opiekunów prawnych (oświadczenie rodziców).
2. Wychowankowie nie posiadający pozwolenia na wyjazdy samodzielne mogą być zabierani tylko przez osoby do tego upoważnione.
3. Zwolnienia ucznia z zajęć edukacyjnych może dokonać rodzic lub opiekun stawiając się po niego osobiście:
 - a) rodzic/opiekun zwalnający dziecko z zajęć ma obowiązek poinformować nauczyciela i dokonać wpisu w Zeszycie zwolnień ucznia, który znajduje się w sekretariacie Ośrodka,
 - b) uczeń pełnoletni, który posiada zgodę na samodzielny powrót, wpisuje się sam do Zeszytu zwolnień ucznia, po uzgodnieniu tego zwolnienia przez rodzica/opiekuna z nauczycielem,
 - c) nauczyciel dokonuje wpisu o tym fakcie w uwagach w dzienniku.
4. W przypadku samowolnego oddalenia wychowanka z terenu Ośrodka należy postępować według stosownej procedury.

ZWALNIANIE UCZNIÓW Z ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH I W TZW. INTERNACIE

1. Ucznia z zajęć lekcyjnych może zwolnić rodzic lub opiekun stawiając się po niego osobiście i podając powód zwolnienia.
2. Ucznia mającego zgodę na samodzielne wyjazdy może zwolnić wychowawca klasy, grupy na podstawie pisemnego zwolnienia od rodzica/opiekuna prawnego lub informacji telefonicznej od rodzica/opiekuna prawnego, podającej powód zwolnienia i usprawiedliwiającej pisemnie po powrocie dziecka.
3. Uczeń pełnoletni może zostać zwolniony z zajęć lekcyjnych na własną prośbę, podając konkretny powód za zgodą członka kadry kierowniczej.
4. Wszystkie zwolnienia należy wpisać w dzienniku lekcyjnym/dzienniku zajęć wychowawczych – uwagi o uczniu, z podaniem powodu i podpisem osoby zwalniającej.
5. Zabrania się uczniom opuszczania budynku w czasie trwania zajęć dydaktycznych.

Wszelkie samowolne oddalenia uczniów należy odnotować w dokumentacji szkolnej (dziennik lekcyjny).

WYDAWANIE LEKÓW

1. Wydawanie leków uczniom/wychowankom Ośrodka może się odbywać tylko na podstawie pisemnego zlecenia wydanego przez lekarza i pisemną zgodę rodzica/opiekuna prawnego na wydanie leku.
2. Dokumenty powinny być przedłożone zgodnie z miejscem wydawania leków - u pielęgniarki szkolnej i/lub w internacie Ośrodka.
3. Leki powinny być dostarczane do pielęgniarki szkolnej lub internatu bezpośrednio przez rodziców/opiekunów prawnych.

4. Leki nie mogą być przekazywane/ przewożone przez uczniów/ wychowanków. Nie mogą być w jego posiadaniu.

ZŁE SAMOPOCZUCIE I CHOROBA

1. W przypadku wystąpienia złego samopoczucia u ucznia, należy wezwać pielęgniarkę szkolną lub doprowadzić go do gabinetu pierwszej pomocy przedmedycznej - w przypadku wystąpienia objawów choroby w szkole. Opiekę nad chorym dzieckiem sprawuje pielęgniarka. W przypadku zachorowania w na terenie tzw. internatu w - opiekę nad wychowankiem sprawuje wychowawca internatu odpowiedzialny za danego wychowanka. O sytuacji informuje rodziców (prawnych opiekunów). Rodzic (prawny opiekun) zobowiązany jest odebrać dziecko z Ośrodka osobiście lub przez inną wskazaną pełnoletnią osobę.
2. W przypadkach zagrożenia zdrowia lub życia dziecka/ wychowanka, dyrektor Ośrodka lub wychowawca internatu po konsultacji z Dyrektorem Ośrodka, wzywa pogotowie ratunkowe, do czasu przybycia pogotowia, pierwszej pomocy przed lekarskiej udziela kolejno pielęgniarka i pracownicy Ośrodka/ internatu. O fakcie tym powiadamiają rodziców (prawnych opiekunów).
Jeśli zespół ratunkowy zdecyduje o zabraniu niepełnoletniego dziecka do szpitala, opiekę faktyczną w momencie nieobecności rodzica (prawnego opiekuna) sprawuje pracownik wskazany przez dyrektora Ośrodka.

PRÓBA SAMOBÓJCZA

1. Nie wolno pozostawiać ucznia/wychowanka samego.
2. W przypadku szkoły - wezwać pielęgniarkę lub jeśli to możliwe zaprowadzić ucznia do gabinetu pielęgniarki.
3. Powiadomić wychowawcę, psychologa, pedagoga i dyrektora Ośrodka.
4. Powiadomić o zaistniałym zdarzeniu rodziców (opiekunów prawnych) ucznia/ wychowanka.
5. Jeżeli zaistnieje taka konieczność - wezwać pomoc (pogotowie, policję).
6. Dyrektor szkoły powiadamia organ prowadzący i nadzorujący szkołę.
7. Przeprowadzenie zebrania zespołu nauczycieli uczących w danej klasie/ grupie i wspólne podjęcie dalszych działań:
 - zdiagnozowanie sytuacji,
 - podjęcie działań interwencyjnych,
 - podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej.
8. Wspieranie ucznia/wychowanka po zamiarze lub usiłowaniu samobójstwa i jego rodziny poprzez organizację pomocy psychologiczno - pedagogicznej:
 - podczas bieżącej pracy z uczniem przez wszystkich nauczycieli,
 - otoczenie ucznia opieką psychologa, pedagoga szkolnego,
 - pomoc w uzyskaniu przez ucznia/wychowanka i jego rodziny pomocy specjalistycznej,
 - realizację zaleceń zawartych we wskazaniach specjalistów opiekujących się uczniem/wychowankiem.
9. Objęcie pomocą psychologiczno – pedagogiczną uczniów klasy/wychowanków grupy do której uczęszcza uczeń.
10. Pamiętajmy o unikaniu: umedialnienia problemu, nadmiernej kontroli uczniów/wychowanków oraz poczucia nadmiernej odpowiedzialności za zdarzenie.

DOKONANIE PRZEZ UCZNIĄ/WYCHOWANKĄ SAMOBÓJSTWA

1. Poinformowanie o zdarzeniu dyrektora Ośrodka.
2. Jeżeli zdarzenie ma miejsce na terenie szkoły/internatu wezwać pomoc (pogotowie, policję).
3. Poinformować rodziców ucznia/wychowanka.

4. Zebranie wstępnych informacji o okolicznościach zdarzenia i przekazane ich dyrektorowi szkoły.
5. Zawiadomienie organu prowadzącego i nadzorującego szkołę przez dyrektora szkoły.
6. Zebranie zespołu wychowawców/Rady Pedagogicznej w celu zdiagnozowania problemu i wspólne podjęcie dalszych działań.
7. Poinformowanie nauczycieli o zdarzeniu na Radzie Pedagogicznej.
8. Poinformowanie uczniów/wychowanków na forum klasy przez wychowawców, objęcie uczniów/wychowanków wsparciem psychologicznym.
9. Objęcie pomocą psychologiczno – pedagogiczną uczniów klasy/wychowanków grupy do której uczęszcza uczeń.
10. Stworzenie uczniom/wychowankom możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.
11. Unikanie umiedialnienia problemu.
12. Unikanie poczucia nadmiernej odpowiedzialności za zdarzenie.

ZAGROŻENIE „BOMBOWE”, ZNALEZIENIE BRONI, MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH, PRZEDMIOTU NIEWIADOMEGO POCHODZENIA

1. Osoba, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub znalazła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, niezwłocznie powiadamia o tym fakcie dyrektora Ośrodka.
2. Zabezpieczenie miejsca, w którym znajduje się podejrzany przedmiot.
3. Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać!
4. Dyrektor niezwłocznie powiadamia Policję lub Straż Miejską.
5. Do czasu przybycia Policji akcją kieruje dyrektor szkoły.
6. Jeżeli zaistnieje taka konieczność dyrektor zarządza ewakuację.
7. Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze, takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno - kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
8. Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, akcją kieruje Policja.
9. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów. Po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
10. Nauczyciele zabierają dziennik lub wylogowują się z systemu (dziennik lekcyjny) i wspólnie z uczniami opuszczają klasę, udając się na wyznaczone miejsce.
11. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne Policji.

POSTĘPOWANIE PO WYBUCHU BOMBY

Zachowaj spokój!

1. Oceń sytuację pod kątem liczby osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.
2. Poinformuj dyrektora Ośrodka o zaistniałej sytuacji.
3. Dyrektor niezwłocznie dzwoni pod jeden z poniższych numerów alarmowych: **997** (policja), **112** (numer alarmowy z tel. komórkowego).
4. Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.
5. Dyrektor sprawdza bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządza przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.
6. W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmowane są działania odpowiednie do sytuacji.

Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

TERRORYZM

Podstawową cechą **terroryzmu** jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

Zainteresowania i uwagi wymagają:

- rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób;
- pozostawione bez opieki przedmioty, typu: teczki, paczki, pakunki itp.;
- osoby wyglądające na obcokrajowców;
- osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;
- samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach, tj. w pobliżu kościołów, synagog, meczetów lub miejsc organizowania imprez masowych i gromadzeń.

O swoich spostrzeżeniach uczniowie i pracownicy winni poinformować: dyrektora Ośrodka.

Sygnalem informującym o zagrożeniu terrorystycznym w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym jest 1 długi sygnał dzwonkiem trwający 30 sekund.

a) Wtargnięcie napastników do obiektu Zachowaj spokój!

1. Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
2. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu; zwiększa to szansę ich przetrwania).
3. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
4. Zapamiętaj szczegóły dotyczące porwaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
5. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
6. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
 - nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
 - nakaż dzieciom położyć się na podłodze.
7. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.
8. Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez policjantów. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.
9. Po zakończeniu akcji:
 - sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek – o braku któregoś dziecka poinformuj policję,
 - nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu, prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

b) Użycie broni palnej na terenie szkoły

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

1. Nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
2. Staraj się uspokoić dzieci.
3. Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.
4. Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
5. O ile to możliwe, zadzwoń pod jeden z poniższych numerów alarmowych:
 - **997** (Policja),
 - **112** (numer alarmowy z tel. komórkowego).
6. Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.
7. Po opanowaniu sytuacji:

- upewnij się co do liczby osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru), zadzwoń lub wyznacz osobę, która
- zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych: **999** (pogotowie ratunkowe), **997** (Policja), **112** (numer alarmowy z tel. komórkowego),
- udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującemu,
- w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie, podejmij odpowiednie do sytuacji działania,
- zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

Zadania dyrektora Ośrodka na wypadek wtargnięcia napastnika należy m.in.:

1. Wyznaczenie miejsca zbiórki w bezpiecznej odległości od źródła zagrożenia, w miejscu niewidocznym z okien placówki.
2. Wyznaczenie kierunku/drogi ewakuacji - najlepiej od tej strony budynku, która nie posiada okien lub znajduje się za przeszkodą stałą, zza której nie widać zagrożonego budynku.
3. W przypadku braku możliwości przeprowadzenia ewakuacji, wyznaczenie miejsca schronienia się, zabarykadowania.
4. Sprawdzenie czy zasady postępowania w sytuacji zagrożenia są znane wszystkim pracownikom i uczniom, czy klucze od drzwi ewakuacyjnych są w miejscu wyznaczonym, itp.
5. Organizowanie przeszkolenia pracowników na wypadek ataku napastnika oraz ćwiczeń bądź instruktaży dla pracowników i uczniów.
6. Ograniczenie osobom nieuprawnionym dostępu do dokumentów i planów sytuacyjnych placówki.
7. Systematyczne prowadzenie realistycznej oceny stanu zabezpieczeń przed uzbrojonym napastnikiem.

Do obowiązków pracowników Ośrodka związanych z wprowadzeniem zasad alarmowania i postępowania w sytuacji wtargnięcia napastnika należy m.in.:

1. Zapoznanie się z rodzajami alarmów, komunikatów ostrzegawczych i sygnałów alarmowych, numerami telefonów służb ratunkowych i porządkowych.
2. Ćwiczenie umiejętności posługiwania się technicznymi środkami alarmowania i powiadamiania oraz znajomość miejsca ich rozmieszczenia w danej placówce.
3. Dysponowanie numerami telefonów kierownictwa placówki.
4. Okresowe zapoznawanie się z instrukcją przeciwpożarową, planami ewakuacji oraz instrukcjami i planami dotyczącymi rozmieszczenia głównych wyłączników energii elektrycznej, hydrantów, systemów alarmowych oraz posiadanie umiejętności posługiwania się nimi w razie wystąpienia sytuacji kryzysowej.
5. Po przybyciu na miejsce służb, jeżeli to możliwe, należy przekazać dodatkowe informacje tj: ile osób opuściło budynek, ile osób zostało w budynku i na jakich poziomach, pokazać plany budynku i drogi ewakuacji, gdzie ostatnio był widziany agresor, czym przyjechał lub skąd przyszedł napastnik.

Osoby przebywające na terenie placówki oświatowej na wypadek wtargnięcia napastnika powinny:

1. Uciec z zagrożonego rejonu drogą ewakuacyjną, poza rejon zagrożenia.
2. W przypadku zarządzenia ewakuacji:
 - zostawić wszystkie swoje rzeczy w miejscu, gdzie się znajdują,
 - korzystać z wyznaczonej drogi ewakuacji,
 - po drogach ewakuacyjnych poruszać się szybko, unikając blokowania ruchu, zatrzymywania się, czy też gwałtownego napierania na poruszających się z przodu.

Podczas ewakuacji należy:

- zachować ciszę, spokój, rozwagę,
- udzielać pierwszej pomocy w miejscu bezpiecznym, jedynie wtedy, gdy nie ma to wpływu na bezpieczeństwo ratującego,
- ostrzegać o niebezpieczeństwie,
- w przypadku opadów deszczu, śniegu lub panującego zimna, przeprowadzać dzieci i młodzież do innego, wcześniej ustalonego obiektu.

Jeżeli bezpieczna ewakuacja nie jest możliwa:

- zamknąć drzwi,
- zastawić drzwi ciężkim meblem, ławkami,
- wyłączyć wszystkie światła,
- wyłączyć/ wyciszyć wszystkie urządzenia elektroniczne,
- położyć się na podłodze z dala od okien i drzwi,
- zachować ciszę.

Jeżeli jest to możliwe udzielać pierwszej pomocy poszkodowanym. Jeżeli nie było możliwości ewakuowania się, ukrycia albo zabarykadowania w bezpiecznym pomieszczeniu, a życie lub zdrowie są zagrożone w bezpośrednim kontakcie z napastnikiem należy walczyć, a jeżeli nie jest się w stanie podjąć walki to błagać o litość.

Podczas działań służb ratowniczych należy:

- zachować spokój,
- jeżeli nie ma pewności, że to służby ratownicze- nie otwierać drzwi, służby zrobią to same,
- stosować się do wszystkich poleceń służb,
- nie trzymać nic w rękach,
- nie zadawać pytań podczas ewakuacji,
- unikać gwałtownych ruchów, alarmujących gestów,
- poddać się kontroli bezpieczeństwa,

Jeżeli posiada się istotne informacje o napastnikach lub ofiarach, przekazać je służbom ratowniczym.

CIAŻA UCZENNICY

Organizacja nauczania i wsparcia uczennicy w ciąży.

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży w przypadku ciężarnej uczennicy szkoła jest zobowiązana do:

- udzielenia uczennicy urlopu oraz innej pomocy niezbędnej do ukończenia edukacji, w miarę możliwości bez opóźnień w zaliczaniu przedmiotów,
- wyznaczenia dodatkowego terminu egzaminu w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy, jeżeli stan uczennicy uniemożliwia zaliczenie w terminie egzaminów ważnych dla ciągłości nauki.

Ponadto wsparcie uczennicom w ciąży, a także w położeniu i po położeniu jest udzielane w następujących formach:

- przyznanie indywidualnego nauczania,
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- udzielanie innych form pomocy, np. w ubieganiu się o wsparcie materialne.

Jeśli istnieje uzasadnione podejrzenie lub pewność, że ciąża uczennicy jest wynikiem przestępstwa z art. 197– 205 Kodeksu karnego, to obowiązkiem dyrektora Ośrodka jest zawiadomienie prokuratora lub Policji.

*Tekst jednolity (z nowelizacją przedstawioną podczas zebrania Rady Pedagogicznej w dniu 26.01.2024 r.)
wprowadzony Zarządzeniem Dyrektora Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Zamościu
z dniem 6 marca 2024 r.*